

ליל שבת קודש פרשת וישב שבת א' דחנוכה ה'תשס"ד

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' י"ב המדבר מן הירידה שהיא תכלית העלייה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו), אפילו כשאדם נופל חס ושלום לספיקות, ויש שנפילתו גדולה מאד מאד רחמנא ליצלן, שנופל לספיקות והרהורים, ומהרהר אחר השם יתברך, אף על פי כן הנפילה והירידה היא תכלית העלייה, וזהו, בראשית, מאמר סתום, היינו אלקותו יתברך שגנוז גם במקומות הירודים והנפולים, וזהו בחינת, ואיה השה לעולה, היינו כשאדם נופל לתכלית הירידה, ושואל איה אלוקותו יתברך, זהו השה לעולה, שנחשב לו כאילו הקריב עולה וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו סוד נורא ונפלא מאד, איך שאין שום ייאוש בעולם כלל, ואפילו אם אדם נופל לתכלית דיוטא התחתונה חס ושלום, ויש לו ירידה גרועה מאד, דייקא משם יכול לעלות בתכלית העלייה, ולהפוך את כל החושך לאור, כי זה ידוע שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ואפילו במקומות המטונפים והרחוקים מכבודו יתברך, גם שם מוכרח להיות חיות יתברך, וכמו שכתוב (מלאכי א') ובכל מקום מוקטר מוגש לשמי, וכן כתיב (תהלים ק"ג) ומלכותו בכל משלה, כי בלתי חיותו יתברך אין קיום לשום דבר בעולם כלל, ולכן אמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי תענית פרק א') אם ישאל לך אדם היכן אלקיך, תאמר לו בכרך גדול שברומי, שאפילו במקור הטומאה, גם שם נמצא כבודו יתברך, אלא שהוא בהעלם ובדקות גדול, כי בוודאי הם מקומות אסורים ומטונפים, ואסור ליכנס בהם, אבל אם כבר ירד לשם מאיזה סיבה שיהיה, עליו לדעת, שגם שם יכול למצוא כבודו יתברך, ואם יצעק וישאל "איה" אלקותו יתברך?" ויחפש ויבקש אותו באמת, אזי יתגלה לו איך שגם משם יכול לחזור אליו יתברך, ואדרבה, יתגלה לו, שרק על ידי ירידתו מצא שם כבודו יתברך, נמצא שהפך את תכלית הירידה לתכלית העלייה, כי דייקא על ידי ירידתו, בא להכיר איך שכבודו יתברך נמצא שם.

וזהו "ואיה השה לעולה", אם האדם שואל "איה" אלקותו יתברך, זה בעצמו "השה לעולה", ונחשב לו כמו שהקריב קרבן עולה, שנשרף לגמרי לשמו יתברך, והאדם עולה על ידו בתכלית העלייה, וזהו "בראשית, מאמר סתום", כי יש עשרה מאמרות שבהם נברא העולם, היינו עשר פעמים שנאמר תיבת "ויאמר" במעשה בראשית, אבל באמת יש רק תשע, אלא שגם מלת "בראשית" הוא מאמר, אבל הוא "מאמר סתום", שלא כתוב בפירוש "ויאמר", אלא המאמר גנוז בתוכו, בהעלם ובדקות גדול, המרמז על אלקותו יתברך הנמצא כביכול גם במקומות המטונפים וכיוצא בהם, וזהו "בראשית" אותיות "ברא תיש", היינו השה לעולה, שנברא כבר מששת ימי בראשית, כי ענין זה של "איה", ולהפוך את הירידה לתכלית העלייה, היה כבר מיוסד בראשית הבריאה, ובלעדה לא היה קיום לעולם כלל, כי בהכרח יש מצבים וזמנים שבא אדם אל מקומות ירודים ושפולים מאד, ועל ידי שיוודע שגם שם יכול למצוא אלקותו יתברך, על ידי זה יש קיום לכל הבריאה כולה, ולכן אשרי אדם שאינו ממעה את עצמו כלל, ואינו מתייאש מפני שום דבר שבעולם, ודייקא כשהוא יורד ונופל לאיזה ירידה ונפילה, הוא מתחיל לחפש ולבקש אלקותו יתברך עד שמוצא אותו, כי אז יעלה בתכלית העלייה, ויהפוך את כל החושך לאור, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את ירדת יוסף הצדיק אל ערות מצרים, על ידי שמכרו אותו אחיו, ועד שבא אל בית המצרי, והנה עוצם הירידה הזאת אי אפשר לתאר כלל, כי יוסף היה בחור מחוסה תחת צל כנפי אביו, וישב תמיד בין כותלי בית המדרש, ופתאום נזרק אל תוקף ערות מצרים, ושם עבר עליו מה שעבר, וחשדו אותו במעשים רעים, ומה היה עיקר קיומו והתחזקותו? לימוד הנ"ל של "איה מקום כבודו", שעל ידי ששואלים וממבקשים כבודו יתברך, גם במקומות הירודים, על ידי זה מהפכים את הירידה לתכלית העלייה, וכמו שהיה עם יוסף הצדיק, שלבסוף נעשה שני למלך, ומושל בכל ארץ מצרים, וזהו (בראשית ל"ט) ויהי הוי"ה את יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדוניו המצרי, היינו שהפסוק מגלה לנו איך זכה יוסף הצדיק למדרגה זו, שה' יתברך היה תמיד עמו, והיה איש מצליח? על ידי, ויהי בבית אדוניו המצרי, היינו על ידי שהיה בתכלית המיצר והדוחק, והיה נראה כאילו אפס תקוותו, על ידי זה היה יכול להפוך את הירידה לתכלית העלייה, ונתגלה לו השם יתברך בגילוי רב מאד.

וזהו ענין ימי חנוכה הקדושים, שבימי החשמונאים היה נראה כאילו חושך גדול שורה בעולם, ואין עצה לצאת ממנה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה ב' ס' ד), וחושך על פני תהום, זה גלול יון שהחשיכו עיניהם של ישראל, אבל על ידי שבאו הצדיקים שבדור, וחיפשו וביקשו כבודו יתברך גם בתוך החושך, על ידי זה מצאו את האור, ונהפך להם הירידה לתכלית העלייה, ויצא מקליפת יון, חג קדוש ונורא של ימי חנוכה הקדושים, שבה נעשה נסים גדולים בניצחון המלחמה ובנרות המנורה, ובהם מאיר אור הגנוז של ששת ימי בראשית כמובא, להראות לנו שדייקא מתכלית הירידה יכולים לזכות לתכלית העלייה, שזהו מה שמצאו את הפך שמן טמון בתוך האדמה, כדי שיהיה נשמר מטומאת היסט, להראות לנו שדייקא על ידי ירידה לתוך האדמה, נצמח אחר כך הישועה בתכלית העלייה, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו קדושת הימים האלו, ונזכה להתדבק בו יתברך בדביקות אמיתי, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת וישב שבת א' דחנוכה ה'תשס"ד

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל, במעשה ממלך וקיסר מעשה ב' דף כ"א, עיין שם.

ושלח הקיסר את בתו ללמוד, גם המלך שלח את בנו ללמוד, ונודמנו שניהם אצל מלמד אחד, והיו אוהבים זה את זה מאד, ונתקשרו ביניהם, שישאו זה לזה. ונטל הבן מלך טבעת ונתן על ידה, ונתחתנו יחד, אחר כך שלח הקיסר אחר בתו והביאה לביתו, גם המלך שלח אחר בנו והביאו לביתו, והיו מדברים שידוכים לבת הקיסר, ולא רצתה שום שידוך מחמת התקשרות הנ"ל.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, הסיפור הזה מרמז על סוד השתלשלות העולמות, ונדבר בהם קצת רמזים כפי הבאה בידינו, ורביז"ל ממשיך לספר, ושלח הקיסר את בתו ללמוד, הקיסר מרמז על הש"ע נהורין של האריך אנפין, כי קיסר בגימטריא ש"ע,

שהם הש"ע נהורין היוצאים מהאריך אנפין, ומשם נתהווה למטה המלכות שהיא הבת, והיא סוד מלכות דאצילות, גם המלך שלח את בנו ללמוד, המלך מרמו על סוד המלכות קודם שנתפשטה למטה, והוא הוליד בן, שהוא הזעיר אנפין דבריאה, והעיקר לעשות ייחוד וזיווג ביניהם, כי זה סוד ההתקשרות בין קודשא בריך הוא ושכינתיה, שהם נשמות ישראל, ונודמנו שניהם אצל מלמד אחד, שזה משה רבינו עליו השלום, שהוריד את התורה הקדושה מפי הקדוש ברוך הוא אל נשמות ישראל, והוא בחינת מדת הצדיק שמחבר בין הזעיר אנפין לנוקביה, והיו אוהבים זה את זה מאד, ונתקשרו ביניהם שישאו זה את זה, כי עיקר זיווגו של הקדוש ברוך הוא כביכול, הוא עם נשמות ישראל, ונטל הבן מלך מבעת ונתן על ידה ונתחתנו יחד, כי הקשר ביניהם הוא על ידי התורה הקדושה, שהיא המבעת בין קודשא בריך הוא וכנסת ישראל, אחר כך שלח הקיסר אחר בתו והביאה לביתו, וגם המלך שלח אחר בנו והביאו לביתו, והיו מדברים שידוכים לבת הקיסר, ולא רצתה שום שידוך מחמת התקשרות הנ"ל, כי מיד שאדם זוכה לטעום טעם התורה הקדושה, וטעם הדביקות אל הקדוש ברוך הוא על ידי התורה הקדושה, אינו יכול להפריד עצמו ממנה כלל, וכמו שכתוב (משלי ל"א) טעמה כי טוב סחרה לא יכבה בלילה נרה, שמיד שטועמים טעם תורת הצדיק, כבר אי אפשר לשכוח ממנה כלל, אפילו בתכלית החושך (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ה), ואת חשבון זה צריך האדם תמיד לעשות לעצמו, מה הוא מרוויח על ידי התקרבותו אל הצדיק שהוא בחינת משה, כי להיות מקורב אל רב ומנהיג, ולחשוב שיזכה ממילא לעולם הבא על ידו, הוא טעות בעלמא, כי אם אין אדם יכול לעשות לעצמו חשבון, מה הוא מרוויח על ידי הצדיק, הוא מטעה את עצמו מאד, העיקר לראות מה מרוויח על ידי התקרבותו אל הצדיק, וכמה זכה להרבות בלימוד התורה ובעבודת התפילה על ידו, והנה אם יכול לספור בידו את הלימודים ואת התפילות שהרוויח על ידי הצדיק, זהו סימן שהוא מקורב אל מקום טוב, ואת ההתקשרות הזו כבר לא ישכח לעולם, אבל אם אינו יכול לעשות לעצמו חשבון כזה, הרי הוא מטעה את עצמו מאד, וכשיבוא הזמן שיצטרך לעזוב את זה העולם, יתחרט מאד למה לא חי עם חשבון הנפש, ואיך נתן את עצמו לטעות, ולכן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל, ותמיד חושב היטיב על תכליתו הנצחי, מה ישאר לו מכל עסקיו, ואז בוודאי ירכוש לעצמו הרבה טוב אמיתי ונצחי, ויהיה לו לקרן נפלא בזה ובבא לנצח, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקים כאלו באמת, ונזכה למלאות ימינו ושנותינו בטוב ובניעמים אמן כן יהי רצון.

סעודה שלישית פרשת וישב שבת א' דחנוכה ה'תשס"ד

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעוויין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ב' המדבר מימי חנוכה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות שבורה זו של רביז"ל), ימי חנוכה הם ימי הודאה, כמו שאומרים וקבעו שמונת ימי חנוכה להודות ולהלל, וימי הודאה זה בחינת שעשוע עולם הבא, כי זה עיקר שעשוע עולם הבא, להודות ולהלל לשמו הגדול יתברך, ולהכיר אותו יתברך, שעל ידי זה סמוכין וקרובים אליו יתברך, כי כל מה שיודעין ומכירין אותו יתברך ביותר, סמוכין אליו ביותר, כי שאר כל הדברים יתבטלו לעתיד כולם, בבחינת כל הקרבנות בטלין חוץ מקרבן תודה, שלא ישאר לעתיד רק בחינת תודה והודאה, ולהודות ולהלל ולדעת אותו יתברך, כמו שכתוב כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים שזה כל שעשוע עולם הבא וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה ענין של הלל והודאה הוא עולם הבא ממש, כי זה סימן שאדם מרגיש אלקותו יתברך הנמצא כאן בזה העולם, ועל כן הוא מהלל ומודה לשמו יתברך על כל החסד חנם שגומל עמו, ואפילו כשעובר עליו מצבים קשים, הוא גם כן מברך לשמו יתברך, כי יודע שהיה יכול להיות הרבה יותר גרוע, והוא מוצא הרחבות ונקודות טובות בכל מה שעובר עליו, וכמו שכתוב (תהלים ד') בצר הרחבת לי (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ה), ומהו ההיפוך של שעשוע עולם הבא? זהו הגיהינום, היינו כשאדם אינו מכיר את השם יתברך, ואינו מרגיש שהקדוש ברוך הוא מנהיג כל פרט מימי חייו, אזי יש לו הגיהינום בזה העולם ממש, וכמו שאומר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' קי"ט) שאין "עולם הזה" כלל, או שאדם מרגיש חיי עולם הבא וטעם גן עדן בזה העולם, או שיש לו הגיהינום, כי מרוב צרות ויסורין שעוברים על בני אדם, נראה שכאן הוא הגיהינום, עיין שם, אבל כשאדם יודע שבתוך כל מה שעובר עליו יש יד ה', אזי מרגיש טעם גן עדן ושעשוע עולם הבא, וכמפורש בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד') שכשאדם יודע שכל מאורעותיו הם לטובתו, זה מעין עולם הבא, כי הוא מוצא אלקותו יתברך בכל פרט ופרט של החיים, וזה עיקר שעשוע עולם הבא, וכן מבואר בספרי המקובלים, ש"עולם הבא" הוא לשון הווה, שהוא "עולם" העליון "הבא" אלינו כאן בעולם הזה, כשאנחנו

מדבקים עצמינו בו יתברך, ואיך יודעין אם האדם זכה להשגה זאת? כשרואים שהוא מהלל ומשבח לשמו יתברך תמיד, כי בזה נתוודע לעין כל, שהוא מתענג על נועם זיו השכינה, ויודע שכל מאורעותיו הם לטובתו, ולכן מהלל ומודה לשמו יתברך, שהוא שעשוע עולם הבא ממש.

והנה זה עיקר הארת ימי חנוכה הקדושים, כי הנם של חנוכה היה הניצחון של עם ישראל נגד קליפת יון, ועיקר קליפת יון היתה להכניס ענין של טבע מקרה ומזל בעולם, כאילו הכל תלוי בטבע ואין שום השגחה כלל חס ושלום, שזהו ענין תרבות יון הטמיהא, להיות מחקר ופילוסוף, ולבנות כוחות הגוף ולעשות ספורט, ולהראות כאילו הכל "כוחי ועוצם ידי", ולכן רצו לעקור הזכרת שם ה' מפי עם ישראל חס ושלום, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה ב' ס"ד ד') על הפסוק (בראשית א') וחושך על פני התהום, זה גלות יון שהחשיכו עיניהם של ישראל בגזירותיהם, ואמרו להם, כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל, וכן גם גזרו שלא להזכיר שם שמים בשטרות (ראש השנה י"ח:), כי רצו לעקור הזכרת שם שמים מפי ישראל, ועל ידי זה ישכחו חס ושלום ממנו יתברך, ועיקר הניצחון נגדם היתה על ידי קדושת הצדיקים שהם מתתיהו ובניו, שיצאו להלחם בכוח האמונה הקדושה, וצעקו "מי כמוכה באלים ה'", וגילו ופרסמו שמו יתברך בפי כולם, ולא התפעלו מן היוונים כלל, והקדוש ברוך הוא נתן כח עליון לקומץ קטן של יהודים לעמוד חזק נגד אלפי אלפים יוונים טמאים ואנשי חיל, וכמו שאומרים (בנוסף על הנסים) רבים ביד מעטים וטמאים ביד טהורים רשעים ביד צדיקים וכו', ואז הכירו כולם שאין שום טבע כלל והכל כח אלקי בלבד, וחזרו כולם להזכיר שם שמים בפיהם, כי ראו שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, ולכן נקבעו ימי חנוכה להלל ולהודאה, כי זהו הסימן שזכינו להכיר את הנסים של השם יתברך, כשאנחנו מהללים ומודים לשמו יתברך, וימי חנוכה נשאר לנו לדורי דורות להודות ולהלל אליו יתברך, ולהשתעשע בשעשוע עולם הבא.

וזהו הקשר לפרשת השבוע, פרשת וישב, שמדבר מיוסף הצדיק והתחזקותו במצרים, כי בוודאי היתה צרתו גדול מאד מאד, שנמכר לעבד אל תוך תוקף ערות מצרים, ועבר עליו שם מה שעבר, אבל עיקר קיומו היתה על ידי ששם שמים היתה שגור בפיו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מוכא בפירש"י בראשית ל"ט פסוק ג') על הפסוק וירא אדוניו כי ה' אתו וכו', שם שמים שגור בפיו, ותמיד היה מדבר אליו יתברך, וכמובא במדרש (בראשית רבה פרשה פ"ז ס"ה ה') שהיה מלחש ונכנס מלחש ויוצא, ושאל אותו המצרי, וכי כשפים אתה עושה לי? וענה לו יוסף, שהוא מבקש מהשם

יתברך שימצא חן בעיני כל רואיו, כי זה היה כל עיקר קיומו של יוסף במצרים, על ידי שתמיד חיפש את השם יתברך בכל מה שעבר עליו, והיה מהלל ומודה לשמו יתברך על כל פרט ופרט, ועל ידי זה זכה לבסוף לעלות לגדולה, ולשלוט בכל ארץ מצרים.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שגם רואים בפרשתינו, איך שצריכין להתחזק בבטחון בה', ולא לסמוך על בשר ודם כלל, כי מיד שסמך יוסף הצדיק במקצת על שר המשקים, שיזכיר אותו אל פרעה, נגזר עליו לשבת עוד שנתיים בבית הסהר, ולא עזר לו שר המשקים כלל, וכמו שכתוב (בראשית מ') ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחתו, כי בו ביום כבר שכח שר המשקים את יוסף הצדיק, וכמו שפירש"י, ולא זכר שר המשקים בו ביום, וישכחתו לאחר מכאן, וזה לימוד לכל אדם בכל זמן, שאף פעם לא יסמוך על בני אדם, רק ישים כל בטחוננו בה', ואז יזכה למצוא אלקותו יתברך בכל פרט ופרט של ימי חייו, ויזכה להלל ולהודות לשמו יתברך תמיד, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו קדושת הימים האלו, שהם ימי הלל והודאה ושעשוע עולם הבא, ונזכה לפעול אצלו יתברך, שיהיה מפלה גמורה לכל שונאינו, וכמו שאמר רביז"ל לאנשי שלומינו שבאו אליו ממעדוודיבקע על שבת חנוכה, וסיפרו לרביז"ל שיש להם צרות רבות מהרב של עירם, ואז אמר רביז"ל התורה בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ח', שעל ידי שבאים אל הצדיק, ממשיכים ממנו רוח חיים, ויש מפלה לכל השונאים, ואמר להם רביז"ל שיאמרו מזמור קב"ח שבתהלים, שיר המעלות לולי ה' שהיה לנו וגו', ואמר להם, כשישאלו אותם אנשים, מה פעלו בשבת חנוכה, יאמרו שפעלו לקבל רוח חיים מהצדיק, ושיהיה מפלה לכל שונאיהם, וכך הווה, וכן יעזור לנו השם יתברך שיהיה מפלה לכל שונאינו, ונמשיך על עצמינו רוח חיים מהצדיק למלאות כל חסרוננו, ונראה במהרה בישועתן של ישראל בכלל ובפרט אמן ואמן.

